

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ ประเทศอินเดีย ตอนที่ ๒
ตุลาคม ๒๕๕๔

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ ประเทศอินเดีย ตอนที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๔

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

ช่วงบ่ายของวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ คณะของท่าน อาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ได้เดินทางไปยังสถานที่ที่ในสมัยพุทธกาลคือ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เป็นสถานที่ที่สมเด็จพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร อันเป็นพระธรรมเทศนาครั้งแรกแก่พระปัญจวัคคีย์ ทำให้ท่านพระอัญญาโกณฑัญญะ ได้ดวงตาเห็นธรรม ซึ่งการแสดงธรรมในครั้งนี้ ทำให้เกิดพระรัตนตรัยขึ้นโดยสมบูรณ์เป็นครั้งแรกในโลก

ธรรมจักษุกับปวัตตนิวรรคที่ ๒

๑. ปฐมตถาคตสูตร

ทรงแสดงพระธรรมจักร

[๑๖๖๔] ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วอย่างนี้:-

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน กรุงพาราณสี ณ ที่นั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเรียกภิกษุปัญจวัคคีย์มาแล้วตรัสว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ส่วนสุดสองอย่างนี้ อันบรรพชิตไม่ควรเสพ ส่วนสุดสองอย่างนั้นเป็นไฉน คือ การประกอบตนให้พัวพันด้วยกามสุขในกามทั้งหลาย เป็นของเลว เป็นของชาวบ้าน เป็นของปฤชชน ไม่ประเสริฐ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ ๑ การประกอบความลำบากแก่ตน เป็นทุกข์ ไม่ประเสริฐ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ ๑ ข้อปฏิบัติอันเป็น

สายกลาง ไม่เข้าไปใกล้ส่วนสุด ๒ อย่างเหล่านั้น อันตถาคตได้ตรัสรู้แล้ว กระทำ
จักขุ กระทำญาณ ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบ เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความตรัสรู้ เพื่อ
นิพพาน

ก็ข้อปฏิบัติอันเป็นสายกลางนั้น เป็นไหน คือ อริยมรรคอันประกอบด้วยองค์ ๘
นี้แหละ. ซึ่งได้แก่ ความเห็นชอบ ความดำริชอบ วาจาชอบ การงานชอบ เลี้ยงชีพชอบ
เพียรชอบ ระลึกชอบ ตั้งมั่นชอบ ข้อปฏิบัติอันเป็นสายกลางนี้แล อันตถาคตได้ตรัสรู้
แล้ว กระทำจักขุ กระทำญาณ ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบ เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความ
ตรัสรู้ เพื่อนิพพาน.

พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย มหาวรรค เล่ม ๕ ภาค ๒ หน้า ๔๒๐

[๑๖๗๑] ก็เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไวยากรณ์ภาษิตนี้อยู่ ดวงตาเห็นธรรม อันปราศจากธุลี ปราศจากมลทิน ได้เกิดขึ้นแก่ท่านโกณฑัญญะว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งมวลล้วนมีความดับเป็นธรรมดา ก็เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประกาศธรรมจักรแล้ว พวกภุมมเทวดาได้ประกาศว่า นั้นธรรมจักรอันยอดเยี่ยม อันพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประกาศแล้ว ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน กรุงพาราณสี อันสมณพราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ ในโลกประกาศไม่ได้..."

สำหรับผู้ที่มีศรัทธาในพระศาสนา ในพระธรรมคำสอนของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า และได้ศึกษาพระธรรม ในหนทางที่ถูกต้อง ตรงตามที่ทรงแสดงไว้ การได้มีโอกาสมากราบสักการะสังเวชนียสถาน และสถานที่สำคัญอื่นๆ ย่อมเป็นกาละและโอกาสแสนวิเศษ ที่จะได้เจริญกุศลอันยิ่ง กุศลทุกประการย่อมเกิดขึ้นจากความเข้าใจพระธรรมที่ถูกต้อง รวมถึงปัญญาความเข้าใจถูก เห็นถูก ได้เจริญขึ้นในสถานที่ที่เป็นดินแดนแห่งพุทธภูมิ ดินแดนที่ในอดีตสมัยเมื่อครั้งที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้ายังดำรงพระชนม์ชีพอยู่ ในสถานที่ที่เต็มไปด้วยรอยพระบาทและรอยเท้าของพระอัครสาวก พระอรหันต์ และ พระอริย

บุคคล มากมายนับประมาณมิได้นี้ จะเลิศและวิเศษสักปานไหนสำหรับปวงชนผู้มีโอกาสได้ดำเนินตามรอยพระบาทพระศาสดา เพื่อมีโอกาสสั่งสมกุศลทุกประการ ที่มีค่าหาประมาณมิได้ แม้ทวิภพแลรัตนใดในโลกก็อาจหาค่าเทียบเท่า พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ แลสังฆรัตนะ ที่จักเป็นที่พึ่งที่อาศัยอันแท้จริงของทุกคน ผู้ยังว่ายวนอยู่ท่ามกลางมหาสมุทรแห่งความทุกข์นี้

นั่นคือเหตุผลที่ว่า การได้มาประเทศอินเดียสำหรับผู้ที่มีความเข้าใจพระธรรมก็ครั้งๆ ก็ไม่เคยพอ เมื่อมีเหตุและปัจจัยให้ได้มา ย่อมไม่มีใครละทิ้งโอกาสนั้นไปได้

สำหรับข้าพเจ้าแล้ว การได้มีโอกาสมากราบสักการะสังเวชนียสถานที่ยินดีพร้อมกับท่านอาจารย์ นอกจากจะเป็นความไฝฝันแล้ว ยังเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดในชีวิตในชาตินี้ พร้อมกับกับความเข้าใจพระธรรมและกุศลประการอื่นๆ ที่จะได้มีโอกาสเจริญขึ้นและสะสมไว้เป็นเสบียง อันจะเป็นที่พึ่งที่อาศัยอย่างแท้จริง สำหรับการเดินทางอันยากแค้นและแสนกันดารยิ่งในสังสารวัฏฏ์ และการได้มีโอกาสเดินทางไปพร้อมกับกัลยาณมิตรที่แท้จริง เป็นความสุขแท้ที่หาได้ แม้ในปัจจุบัน

เมื่อท่านอาจารย์เดินทางมาถึง ท่ามกลางบรรยากาศที่อบอุ่นไปด้วยความปิติของทุกคนที่นอกจากจะได้มากราบสักการะสถานที่สำคัญอันเป็นเหตุให้กุศลธรรมต่างๆ เจริญขึ้นแล้ว การได้มีโอกาสได้ฟังพระธรรม เพื่อความเจริญขึ้นของปัญญาด้วย ย่อม

เป็นสิ่งที่มุ่งหวังสำหรับภักษยานมิตรทุกท่าน ที่เดินทางมาแสนไกล เพื่อจะได้สดับพระธรรมอันจักเป็น ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ปาลิสีปตนมฤคทายวัน ณ สถานที่ที่ทรงแสดงปฐมเทศนา เป็นสถานที่ที่ทรงแสดง "ธรรมะ" ที่ได้ทรงตรัสรู้เป็นครั้งแรกแก่พระปัญจวัคคีย์ จนเป็นเหตุให้มีพระรัตนตรัยโดยสมบูรณ์เป็นครั้งแรกในโลก โดยก่อนการสนทนาธรรมจะมาถึง ทุกท่านได้พร้อมกันกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ
 นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ
 นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

หลังจากกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัยเสร็จแล้ว ก่อนการสนทนาธรรมจะมีขึ้น ท่านอาจารย์ได้นำทุกท่านเดินเวียนประทักษิณสามรอบ ณ รั้วเมฆสถูปแห่งนี้ครับ

พุทธัง สรณัง คัจฉามิ
ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ
สังฆัง สรณัง คัจฉามิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สถานที่ควรเห็น ควรให้เกิดความสังเวชแห่งกุลบุตรผู้มีศรัทธา ๔ แห่งนี้ ๔ แห่งเป็นไฉน? พระตถาคตประสูติ ณ ที่นี้ พระตถาคตตรัสรู้ อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ณ ที่นี้ พระตถาคตทรงประกาศธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ที่นี้ พระตถาคตปรินิพพานด้วยอนุปาติเสสนิพพานธาตุ ณ ที่นี้

พระสูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาตเล่ม ๒ หน้าที่ ๓๑๕ สังเวชนียสูตร

ทรัพย์เครื่องปลื้มใจอย่างใดอย่างหนึ่งในโลกนี้หรือในโลกอื่น หรือรัตนะใดอันประณีตในสววรรค์ ทรัพย์และรัตนะนั้นนั้นเสมอด้วยพระตถาคตไม่มีเลย พุทธรัตนะแม่นี้ เป็นรัตนะอันประณีต ด้วยสัจจวาจานี้ ขอความสวัสดิ์จะมีแก่สัตว์เหล่านี้

ข้อความบางตอนจาก... รัตนสูตร

พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาต เล่ม ๑ ภาค ๖ หน้า ๒

เสร็จจากการเวียนประทักษิณแล้วทุกท่านได้กลับสู่ที่นั่งในสนามหญ้าที่ปูลาดไว้ เบื้องหน้าของทุกคนคือ ธัมเมกขสถูป ซึ่งตามประวัติสันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในรัชสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราช เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งพระปฐมเทศนาและ แต่ท่านผู้มีดวงตาเห็นธรรมท่านแรก คือ ท่านพระอัญญาโกณฑัญญะ

บัดนี้ ข้าพเจ้าจึงใคร่ขออนุญาต นำความบางตอนที่ท่านอาจารย์ได้สนทนาไว้ในวันนั้นมาถ่ายทอดให้ทุกๆ ท่าน ที่ไม่มีโอกาสไป ได้อ่านและพิจารณาร่วมกัน ดังนี้ครับ

อ.กุลวิไล : ขอนอบน้อมแด่พระรัตนตรัย กราบท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ท่านวิทยากร และท่านผู้ร่วมสนทนาทุกท่าน ช่วงนี้ ก็เป็นโอกาสที่ดีของการสนทนาธรรมะ และโดยเฉพาะก็คือเข้าใจธรรมะที่กำลังมีจริงที่กำลังปรากฏ ในขณะนี้ เพราะฉะนั้น ช่วงนี้ถ้ามีท่านใดมีคำถาม หรือจะร่วมสนทนาด้วย ก็ขอเชิญนะคะ แต่ก่อนอื่น ดิฉันขอกราบเรียนท่านอาจารย์ถึงความเข้าใจธรรมะที่กำลังปรากฏในขณะนี้ค่ะ

ท่านอาจารย์:

ได้ยินคำว่า "ธรรมะ" นะคะ ไม่เห็นเลย ค่ะ คือเดี๋ยวนี้ คือสิ่งที่มีจริง ที่กำลังปรากฏ เพราะฉะนั้น ทุกคนจะไม่คิดถึงอย่างอื่นเลย ในขณะที่อยู่ตรงนี้นะคะ มีสิ่งที่ปรากฏ แต่ว่าเราไม่สามารถที่จะเข้าใจว่าเป็นธรรมะ แม้ว่าจะมีการเห็น การได้ยิน มานานแสนนานในชีวิต แต่ก็ไม่รู้ว่ แท้ที่จริง ก็เป็นธรรมะนั้นเอง เพราะฉะนั้น ธรรมะไม่ใช่ขณะที่ยังไม่มาถึงที่เราสามารถที่จะไปรู้ได้ หรือธรรมะที่ผ่านไปแล้วอย่างรวดเร็วที่สุด

ก็ไม่สามารถที่จะรู้ได้ แต่สิ่งที่กำลังปรากฏในขณะนี้ค่ะ ปรากฏจริงๆ แสดงความเป็นธรรมะว่าเป็น "สิ่งหนึ่ง" ซึ่งมีจริง ที่ปรากฏให้เห็น เพราะ "สิ่งนี้" มีจริง เพราะฉะนั้น ก็เริ่มเข้าใจถูกนะค่ะ ว่าสิ่งที่มีจริงเนี่ยค่ะ เป็นธรรมะอย่างหนึ่ง...เพียงอย่างหนึ่ง...ซึ่งตลอดชีวิต ก็ไม่ใช่มีแต่เฉพาะธรรมะเพียงอย่างเดียว แต่ขณะนี้ สิ่งที่กำลังปรากฏ มีจริง เป็นธรรมะอย่างหนึ่ง เห็นก็มีจริง เป็นธรรมะอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้น ณ บัดนี้ ก็เริ่ม...ที่จะค่อยๆ เข้าใจความจริงว่า...ธรรมะ มีอยู่ ตั้งแต่เกิด...จนตาย...เป็นธรรมะทั้งหมด นะคะ...

...แต่เพราะไม่รู้ จึงต้องฟัง จนกว่าจะมีความเข้าใจมั่นคง
จริงๆ ว่าแต่ละหนึ่งขณะในชีวิตประจำวัน เป็นธรรมะ ซึ่งเกิดแล้ว
ปรากฏ ตามเหตุตามปัจจัย ซึ่งไม่มีใครที่สามารถจะบังคับบัญชา
ได้ แต่ทำไมจึงไม่รู้ล่ะคะ? แม้จะได้ยินอย่างนี้ ก็เพราะเหตุว่า เรา
สะสมความไม่รู้มานานมาก แล้วธรรมะแสนสั้น เพียงเกิดขึ้น
ปรากฏ แล้วก็หมดไป สืบต่อรวดเร็ว อุปมาประหนึ่งเหมือน
ลูกข้างซึ่งไม่มีใครเห็นการเคลื่อนไหวของลูกข้างเลย เหมือนกับ
ว่าไม่ไปไหน อยู่กับที่ แต่ความจริง ขณะนั้นะคะ "เสียง" ก็ไม่ใช่สิ่ง
ที่ปรากฏทางตา "แข็ง" ก็ไม่ใช่ "เสียง" เพราะฉะนั้น "แต่ละ
หนึ่ง" เนี่ยคะ เป็นธรรมะที่มีจริง ซึ่งไม่มีใครสนใจที่จะเข้าใจนะคะ
บางคนก็ฟังธรรมะ อ่านธรรมะ แต่ไม่รู้ว่่า แท้ที่จริงแล้ว ขณะนั้น
...กำลังเป็นธรรมะ...หลากหลาย...แต่ละอย่าง...

...เพราะฉะนั้น เมื่อได้ฟังธรรมะแล้ว ก็รู้ว่า หน้าทีเดียว กิจของการที่จะเป็น "สาวก" คือ ผู้ฟัง ซึ่งมีโอกาสที่จะได้ฟังพระธรรม ก็คือว่า สิ่งนี้กำลังปรากฏนะคะ "ฟัง" เพื่อให้รู้ว่า "เป็นธรรมะ" การที่จะเข้าใจว่าเป็นธรรมะ ไม่ใช่สามารถที่จะเข้าใจได้โดยตลอดทั้งหมด ทันที แต่แม้เพียงคำเดียว ที่ได้ฟังว่าธรรมะ ก็ข้ามไม่ได้ นะคะ ไม่ว่าเมื่อไหร่ มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดปรากฏ การฟังจนกระทั่งไม่ลืม จนกระทั่งเข้าใจ ก็สามารถที่จะ "รู้ลักษณะ" ที่เป็นธรรมะ ซึ่งรู้ยาก นะคะ...

...อย่าง "แข็ง" เนี่ย มีใครไม่รู้บ้างว่าแข็ง ทุกคนรู้ว่าแข็ง แต่ไม่รู้ว่าเป็น
 ธรรมะ เพราะฉะนั้น ตลอดชีวิตเนี่ยคะ ตั้งแต่ขณะเกิดถ้าไม่ใช่ธรรมะที่
 เกิด มี เพราะเหตุปัจจัย แล้วจะเป็นอะไร? แต่เพราะความไม่รู้ สะสมมา
 นานมาก เพราะฉะนั้นก็เป็นเรา เป็นเขา เป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้ เพราะเหตุว่า
 ขณะนี้ ผู้ที่ได้อบรมปัญญามาแล้ว เมื่อได้ยินได้ฟังคำว่า "สิ่งที่กำลัง
 ปรากฏให้เห็นได้" ท่านสามารถที่จะรู้ความจริงว่า เป็นเพียงสิ่งที่ปรากฏ
 ...แล้วก็เกิดขึ้น...แล้วก็ดับไป...เพราะฉะนั้น ปัญญาของผู้ที่สามารถที่จะ
 ละความไม่รู้ และความติดข้อง ในสิ่งที่ปรากฏก็ต้องต่างกับผู้เริ่มต้น ที่
 เพียงได้ยินคำว่า "ธรรมะ" ก็ลืมน้อยๆ ขณะนี้ สิ่งที่ปรากฏทางตา...เป็น
 ธรรมะ...เพียงหลับตา...ไม่ปรากฏ...

เจาคันธีสถูป

สถานที่ที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
 ทรงพบพระปัญจวัคคีย์ครั้งแรกหลังจาก
 ทรงตรัสรู้

...เพราะฉะนั้น ความจริงของสิ่งที่มีจริงขณะนี้ก็คือว่า สิ่งนี้สามารถกระทบจักขุปสาท ต้องมีตา ที่สามารถกระทบกับรูป เป็น "ปัจจัย" ให้ "จิต" เกิดขึ้น "เห็น" ขณะนี้จะไม่ใช่เรา แต่เป็นธาตุ ที่เป็นใหญ่ เป็นประธานในการรู้แจ้ง "ลักษณะ" ของสิ่งที่ปรากฏณะคะ เพราะฉะนั้น "จิต" ในขณะนี้ ก็เกิดขึ้น "เห็น" ทั้งหมดดับไป รวดเร็วมาก ไม่มีใครสามารถที่จะรู้ความจริงได้ จนกว่าจะได้ฟังพระธรรม ที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้และทรงแสดง เริ่มเห็นความห่างไกลมากนะคะ ของผู้ที่ไม่รู้กับผู้ที่มีรู้ทุกอย่างโดยประการทั้งปวง โดยสิ้นเชิง ที่จะทรงแสดงพระธรรม ๔๕ พรรษา ก็เป็นเรื่องของ "สิ่งที่มีจริงๆ" ที่ปรากฏให้รู้ได้ ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ เท่านั้นเองคะ "ชีวิต"

...เกิดมาแล้ว ต้องเห็น แล้วก็คิดถึงสิ่งที่ปรากฏให้เห็น เช่น ขณะนี้ทุกคนทราบว่า เห็นอะไร ทั้งๆ ที่ "เพียงเห็น" แต่ใจก็สามารถที่จะได้ยินได้ฟังนะคะ ณ กาลครั้งหนึ่ง สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคทรงแสดงธรรมะ ณ ที่นี้ ให้พระปัญจวัคคีย์ได้ฟัง เห็นมั๊ยคะ? เพียงแต่เห็นเนี่ยคะ ใจของเราก็คิดถึงเรื่องราวในอดีตแล้วก็รู้ว่า ณ ที่นี้ คือที่ที่พระผู้มีพระภาคทรงแสดงธรรม ทรงอนุเคราะห์สัตว์โลกให้รู้แจ้งอริยสัจธรรม ดับกิเลส เช่นที่พระองค์ได้รู้แจ้ง เป็นการถึงความสมบูรณ์ของการที่สะสมพระบารมี ที่จะอนุเคราะห์ให้คนอื่นได้รู้ตาม ถ้าไม่มีใครรู้ตามเลยใครจะรู้ถึงพระปัญญาคุณของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ต้องเป็นผู้ที่สะสมปัญญา ความเห็นถูก ความเข้าใจถูก จึงสามารถที่จะเข้าใจพระธรรม "ทุกคำ" เป็นสัจจวาจา เป็นวาจาสัจจะ คือ เป็นคำจริง ที่ส่องถึงสภาพธรรมะที่มีจริง เช่นขณะนี้ มีสิ่งที่กำลังปรากฏให้เห็นได้ เป็นวาจาสัจจะ เป็นความจริงนะคะ แล้วก็ไม่ใช่ "เสียง" เพราะว่า "เสียง" ไม่สามารถที่จะปรากฏให้เห็นได้ แต่ "เสียง" ก็เป็นสิ่งที่ปรากฏให้ ได้ยิน ให้รู้ว่า เสียง มี ก็เป็นธรรมะอย่างหนึ่งนะคะ ปรากฏต่อเมื่อมี "จิตได้ยิน"

...นี่ก็คือ ทุกขณะ ในชีวิตค่ะ เกิด ดับ สืบต่อ รวดเร็วมาก ต้องอาศัยการฟัง จนค่อยๆ เข้าใจขึ้น แล้วก็ละลาย ความติดข้องที่เคยยึดถือ สภาพธรรมะ ว่าเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด ที่ไม่ดับ แต่ว่า ถ้าไม่ดับแล้ว จะมีธรรมะปรากฏหลายๆ อย่างพร้อมกันได้อย่างไร? แต่เพราะเหตุว่า ธรรมะอย่างหนึ่ง เกิดปรากฏแล้วดับไป แล้วธรรมะอื่นก็เกิดสืบต่อ ปรากฏ แล้วก็ดับไป อย่างรวดเร็วมาก สุดท้ายจะประมาณได้ จึงไม่ปรากฏว่า ธรรมะหนึ่งธรรมะใด เกิด ดับ เลย เพราะฉะนั้น การสืบต่ออย่างรวดเร็ว ทั้งทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ๖ โลก ก็ทำให้มีความยึดมั่น เพราะความไม่รู้ ในสิ่งที่แท้จริง...ดับแล้ว...แต่ก็มีสิ่งที่มีปัจจัย ทำให้เกิด ปรากฏ เหมือนเดิม ทำให้เข้าใจผิดคิดว่า ไม่ได้ดับไปเลย ทั้งๆ ที่สภาพธรรมะแต่ละขณะเนี่ยค่ะ แม้แต่เสียง เสียงที่กำลังปรากฏขณะนี้ ไม่ใช่เสียงก่อนเสียงก่อนหายไปในไหน? เกิดแล้วดับไป...ไม่เหลือเลย...แต่ก็ยังติดข้องนะค่ะ ยังจำได้ แล้วก็ยังคิดเป็นเรื่องราวของเสียงนั้น

...เพราะฉะนั้น การฟังพระธรรมก็คือ ได้ฟังความจริง ของสิ่งที่มี
จริงและเห็นประโยชน์ของการที่เกิดมาแล้วเนี่ยคะ อยู่ด้วยความ
ไม่รู้ เป็นเหตุให้เกิดความติดข้องทั้งทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ
แล้วก็เวลาไม่ได้สิ่งที่ต้องการ ก็เกิดโทสะ ก็เลยทั้งหลายก็นำมา
เพราะ "ความไม่รู้" แต่ถ้ารู้จริงๆ นะคะว่า ทั้งหมดเป็นสภาพ
ธรรมะ เห็นก็เป็นธรรมะ โกรธก็เป็นธรรมะ สำคัญตนก็เป็นธรรมะ
พยายาบทก็เป็นธรรมะ เมตตาก็เป็นธรรมะ แล้วจะเป็นของใคร?
เป็นแต่เพียงธรรมะหลากหลาย ซึ่งเกิดมาแล้วก็หมดไป แต่ว่า
สะสมสืบทอดอยู่ในจิตทำให้แต่ละคนเนี่ย แม้จะจากโลกนี้ไปแล้ว
แต่สิ่งที่สะสมไว้ในโลกนี้ก็ติดตามไป ทำให้เป็นแต่ละบุคคล แต่
ละอภัยภัย แม้แต่รูปร่างกายเนี่ยคะ เป็นคนมีตา หู จมูก ลิ้น กาย
ก็ไม่เหมือนกัน ตามความละเอียดของกรรม ที่ได้กระทำแล้ว

...เพราะฉะนั้น การฟังพระธรรม ก็เป็นเรื่องของความอดทน การเห็นประโยชน์ มีความเพียร แล้วก็ตรงต่อความเป็นจริง คือ สัจจะ ว่า"ฟัง" เพื่อ "เข้าใจ" เพราะฉะนั้น ถ้าฟังแล้ว ไม่เข้าใจ ฟังอีกคะ ทบทวน ไตร่ตรอง จนกระทั่งรู้ว่า คำที่ได้ยิน เป็น "วาจาสัจจะ" ซึ่ง จะนำไปสู่ "ญาณสัจจะ" ความรู้ที่ถูกต้องจริงๆ ไม่ผิดไปจากพระ ธรรมที่ทรงแสดงไว้ จนกระทั่งสามารถที่จะเป็น "มรรคสัจจะ" หนทางที่จะนำไปสู่ การอบรมปัญญายิ่งขึ้น จนกว่าสามารถที่จะ ละความไม่รู้ และความติดข้อง ซึ่งจะทำให้ เมื่อละแล้วณะคะ สภาพธรรมะจึงสามารถที่จะปรากฏ ตามความเป็นจริงว่า "แต่ละ หนึ่ง" เกิดขึ้นแล้ว ก็ดับไปแล้ว จะเยื่อใยในแต่ละหนึ่ง ซึ่งเกิดแล้ว ดับไป และไม่กลับมาอีก มั้ยคะ? ถ้าประจักษ์จริงๆ ในทุกสิ่งคะ มี ปัจจัยเกิด แล้วก็ดับไป แล้วก็ไม่กลับมาอีกเลย สักอย่างเดียว แต่ละขณะ ย้อนกลับไปไม่ได้เลย มีแต่ปัจจัยจะเกิดขึ้น เป็นไป จนกว่าจะถึงวันที่จากโลกนี้ไป นะคะ...

...แต่ว่าลองทบทวนดู ตั้งแต่เกิดจนกว่าจะจากโลกนี้ไป ความดี และ ความชั่ว มีมากน้อยแค่ไหน? เพราะว่าเกิดมา ถ้าไม่เข้าใจ ธรรมะ ทั้งวันไม่รู้ทั้งวัน ติดข้องทั้งวัน ก็เป็นเหตุที่จะนำมา ซึ่ง อกุศลอื่นด้วย แต่ว่าถ้าสามารถที่จะค่อยๆ เข้าใจขึ้น ก็ค่อยๆ เห็น ว่า สิ่งใดเป็นสิ่งที่สะสมแล้ว จะเป็นเหตุให้เกิดกุศล ความดีงาม และสิ่งใด ถ้าสะสมต่อไป ก็จะเป็นเหตุที่จะให้เกิดกรรมที่ไม่ดีและ ผลของกรรมก็ไม่ดีด้วย ก็เป็นเรื่องละเอียดด้นะคะ ฟังต่อไป ฟัง ต่อไป เพื่อละความไม่รู้ แล้วก็ เพื่อละการยึดถือ สภาพธรรมะ ว่า เป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด...

...เพราะได้ยินคำว่า ธรรมะทั้งหลายเป็นอนัตตา ถ้าไม่รู้จักว่า "ธรรมะ" คือ สภาพธรรมะที่ปรากฏเดี๋ยวนี้ จะเป็นธรรมะทั้งหลาย มั้ยคะ? "คิด" ก็เป็นธรรมะ กำลังคิดอยู่ค่ะ "เห็น" ก็เป็นธรรมะ กำลังเห็นอยู่ "ได้ยิน" ก็เป็นธรรมะ กำลังได้ยินอยู่ นี่แค่ตัวอย่าง แต่ตามความจริงวันนี้ จิตของใครตั้งแต่เข้ามาเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง? ทั้งหมด ก็เป็นธรรมะ แต่ละลักษณะ เพราะฉะนั้น เพียงได้ยินได้ฟังว่า ทุกอย่าง เป็นธรรมะ เป็นอนัตตา ซ้ำไม่ได้เลย ไม่มีใครไปทำให้เกิดขึ้นได้เลย ใครทำให้ "จิต" เกิดได้? ใครทำให้ "โลภะ" เกิดได้? ใครทำให้ "ความไม่รู้" เกิดได้? ใครทำให้ "ปัญญา" เกิดได้? ถ้ามีความเข้าใจจริงๆ นะคะ จะรู้ว่า ทุกอย่าง ที่ พระผู้มีพระภาคทรงตรัสรู้และทรงแสดงว่า "เกิด" เพราะเหตุปัจจัย ที่จะทำให้เกิดขึ้นเป็นอย่างนั้น ไม่เป็นอย่างอื่น ถ้าไม่มี ปัจจัย ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นอย่างนั้น ก็จะเป็นอย่างนั้นไม่ได้เลยคะ

...เพราะฉะนั้น ก็เป็นการที่ "เริ่มเข้าใจ" ตั้งแต่ "คำแรก" คำที่ทรง
แสดงว่า ธรรมะทั้งหลายเป็นอนัตตา เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป อนิจจัง
ไม่เที่ยง ทุกขัง ไม่ใช่สิ่งที่ควรยินดี พอใจ เพลิดเพลิน อนัตตา
ไม่ใช่สิ่งที่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใคร ไม่มีใครที่จะบันดาล
ให้เกิดขึ้น เป็นไป อย่างที่ต้องการได้...

[๑๖๗๑] ก็เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไวยากรณภาษิตนี้อยู่ ดวงตาเห็นธรรม
อันปราศจากธุลี ปราศจากมลทิน ได้เกิดขึ้นแก่ท่านโกณฑัญญะว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งมี
ความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งมวลล้วนมีความดับเป็นธรรมดา ก็เมื่อพระผู้มีพระ
ภาคเจ้าทรงประกาศธรรมจักรแล้ว พวกภุมมเทวดาได้ประกาศว่า นั้นธรรมจักรอัน
ยอดเยี่ยม อันพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประกาศแล้ว ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน กรุง
พาราณสี อันสมณพราหมณ์ เทวดา มาร พรหมหรือใครๆ ในโลก ประกาศไม่ได้..."

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคาร์พียง
ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกๆ ท่านครับ

